

paa den. Denne Frihed for at svare Told og Consumption, saavel som Lastpenge, blev kun givet for det Første for 20 Aar, men blev ved Placaten af 22de April 1807, iforaaavdt som Told og Consumption angaaer, forlænget som gjældende indtil Videre, hvilket blev gjentaget ved Placat af 23de Juli 1836. Kun skulde der, efter Placaten af 1807, efter Udløbet af de første 20 Aar svares Lastpenge, men de vare ubetydelige. At man ikke dengang gav Handelen fri for alle fremmede Stater, var vistnok en meget naturlig Sag; thi i Island var det ikke muligt at indføre noget Toldsystem, og, skulde altsaa Fremmede drive Handel der paa Landet, vilde det være under Bestingelser, hvorunder det intetsteds i Verden er tilladt at føre Handel, og, betragtet fra Statens Standpunct, var det saameget mere urigtigt, som Staten havde ikke ubetydelige Udgifter paa Island og ikke havde nogen synderlig Indtægt, ialfald ingen Indtægt, der kunde dække Udgifterne; men den Handelsfordeel, som Statens øvrige Undersaatter havde ved udelukkende at føre Handel paa dette Land, kunde tjene til at vederlægge disse Udgifter for en Deel. Det var altsaa vel overtænkt. Selv fra Islands Standpunct kunde man paa ingen Maade, navnlig under de daværende Forhold, tillade, at Fremmede uden Videre skulde komme til Island og drive Handel; thi deels vilde Politietilsyn og Sundhestilsyn mangle, deels vilde man ikke kunne sørge for, at der vilde føres en virkelig for Landet gavnlig Handel, da man i de smaa Handelspladser, der vare paa Island, ikke kunde finde nogen sikker Afsetning, mindst naar der kom flere Handlende paa eengang, hvilket altsaa vilde gjøre, at disse Steders Besejling senere vilde ophøre og Landet være udsat for Mangel, idet den almindelige Frihed vilde tillige forhindre de faste Etablissementer, som ellers vare til. Man har givet den Udtalelse, der i den Retning er fremkommen fra mig i Folkethinget, den latterlige Udtydning, som om jeg havde vist en utidig Omsorg for Handelsstanden, som nok vilde tage sig tagt for Tab; men jeg har aabenbart ikke taget Hensyn til Handelsstandens Interesse, men til Islands. Naar de Handlende ikke kunne være tjente med at

besejle Island, især i enkelte Aar, hvor der var for stor Concurrence, og de maatte sælge med Tab, vilde de trække sig tilbage, og Island derved blive udsat for Mangel. Det er ogsaa vist, at ovennævnte Forandring i Islands Handelstilstand havde meget velgjørende Følger for Island, og jeg kan henholde mig til, hvad derom er udtalt af et enkelt Medlem af Folkethinget, som vistnok af Alle er den, der har den nøieste og bedste Kundskab til Island og tillige en særdeles Kjærlighed for dette Land. Disse Udtalelser ville findes i Folkethingstidende Sp. 4135—38. Med alt dette varede det ikke længe, inden der fra Island indløb Klage angaaende deres Handelsforfatning. Der blev i 1797 til Regjeringen indgivet en Mængde Klager fra Nord- og Østamtet, som vare forsynede med talrige Underkrifter, hvoriblandt adskillige Embedsmænds. Disse Andragender, som kom fra forskellige Amtet, vare iøvrigt eenslydende og bare tydeligt Spor af, at de vare komne fra een Mand. Ved en kongelig Resolution af 23de September 1797 bleve Klagerne afviste, og denne Resolution indeholder tillige en concentreret Gjendrivelse af de Grunde, hvorpaa de vare byggede. Det vil deraf fremgaae, at de vare byggede paa en total Mangel af et sundt Begreb om, hvad Frihandel er. Klagerne dreiede sig om, at Kjøbmændene satte vilkaarlige Priser, at de forhøiede Priserne paa de islandfke Fornødenheder over dem, som havde fundet Sted i de foregaaende Aar, og ikke gav saa høie Priser for de islandfke Producter, som de havde givet i de foregaaende Aar. Man vilde saaledes have, at der ved Siden af Frihandel skulde ogsaa være de faste Priser, som fandtes i Monopolhandelens Tid, hvilket strider mod alt Begreb om Frihandel. Der var forresten ogsaa særegne Omstændigheder, som den Tid bevirkede, at Prisen paa de Producter, som Island behøvede, forhøiedes, og der var nogle Aar, i hvilke dets Fiskeproducter stode overordentligt høit, hvorved Landet stod sig særdeles godt, men disse Priser sank noget efter i høi Grad, hvorfor Kjøbmændene ikke vilde give samme Priser som forhen. Dersom man ikke vil finde i den kongelige Resolution af 23de September 1797,